

Професійна освіта

УДК 378.147:793.3.071.2]:316.7(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18809405>

Об'єднуючий потенціал національно-культурної ідентичності майбутніх хореографів

Синєок Віра Андріївна,

Заслужена артистка України, доцент кафедри хореографії Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-0623-1718>

Калієвський Костянтин Васильович,

старший викладач кафедри хореографії Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-4202-4222>

Прийнято: 11.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

Анотація: У статті розглядаються актуальні питання, пов'язані зі збереженням національної самобутності та проблемами формування національно-культурної ідентичності студентів-хореографів у процесі професійної підготовки. Проаналізовано сучасний науковий дискурс, щодо проблематики ідентичності, висвітлено ключові наукові публікації та підходи, що окреслюють теоретико-методологічні засади дослідження. Здійснено узагальнюючий огляд всіх аспектів національно-культурної ідентичності як чинника консолідації академічної спільноти, розвитку професійної самосвідомості майбутніх фахівців та зміцнення культурної взаємодії в освітньому середовищі. Окреслено значення концептів політики ідентичності, розглянутих крізь призму історичного досвіду та культурної пам'яті.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування об'єднуючого потенціалу національно-культурної ідентичності студентів-хореографів та визначення ролі української народної хореографії як чинника формування професійної свідомості, ціннісних орієнтацій і культурної згуртованості. Для досягнення поставленої мети використано методи теоретичного аналізу й синтезу, наративно-культурологічного аналізу, педагогічного спостереження та узагальнення мистецько-освітнього досвіду. У межах дослідження проаналізовано наукові підходи до осмислення національно-культурної ідентичності та їх значення для хореографічної освіти. Розкрито особливості її формування у студентському середовищі та об'єднуючий потенціал у навчально-виховному процесі. Визначено педагогічні умови подолання відчуження молоді від народної танцювальної культури, охарактеризовано діяльність студентського хореографічного колективу як приклад практичної реалізації відповідних освітньо-мистецьких стратегій, спрямованих на інтеграцію традиційного культурного досвіду у сучасний освітній простір.

Ключові слова: національно-культурна ідентичність, український народний танець, студент-хореограф, вища освіта, національне хореографічне мистецтво.

The integrating potential of national cultural identity of future choreographers

Vira Synieok,

Merited (Performing) Artist of Ukraine, Assistant Professor at the Department of
Choreography Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0003-0623-1718>

Kostiantyn Kaliievskiy,

Senior teacher at the choreography at the Department of Choreography Borys
Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0003-4202-4222>

Abstract: *The article examines topical issues related to maintaining national identity and problems in the formation of national cultural identity of choreography students during professional training. It analyses contemporary scientific discourse on the issue of identity and highlights key scientific publications and approaches that outline the theoretical and methodological foundations of the study. A comprehensive review of all aspects of national and cultural identity as a factor in the consolidation of the academic community, the development of professional self-awareness of future specialists, and the strengthening of cultural interaction in the educational environment is provided. The significance of identity policy concepts, viewed through the prism of historical experience and cultural memory, is outlined.*

The purpose of the article is to provide a theoretical and methodological justification for the integrating potential of the national and cultural identity of choreography students and to determine the role of Ukrainian folk choreography as a factor in the formation of professional consciousness, value orientations, and cultural cohesion. To achieve this goal, methods of theoretical analysis and synthesis, narrative and cultural analysis, pedagogical observation and generalisation of artistic and

educational experience were used. The study analyses scientific approaches to understanding national and cultural identity and their significance for choreographic education. It reveals the peculiarities of its development in the student environment and its integrating potential in the educational process. The pedagogical conditions for overcoming the alienation of young people from folk dance culture are identified, and the activities of the student choreographic collective are characterised as an example of the practical implementation of relevant educational and artistic strategies aimed at integrating traditional cultural experience into the modern educational space.

Keywords: *national cultural identity, Ukrainian folk dance, student of choreography, higher education, national choreographic art.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах глобалізації, посилення міжкультурної взаємодії та водночас загострення викликів, пов'язаних із збереженням національної самобутності, особливої актуальності набуває проблема формування національно-культурної ідентичності майбутніх фахівців в галузі хореографії. Для хореографічної освіти це питання є принципово важливим, оскільки хореографічне мистецтво виступає не лише формою художнього самовираження, а й потужним носієм культурних цінностей та національних танцювальних традицій.

Зважаючи на соціокультурні трансформації та процеси суспільної нестабільності, національно-культурна ідентичність майбутніх хореографів постає як чинник згуртування професійної спільноти, засіб збереження культурної спадщини та формування ціннісно-свідомої позиції. Водночас у практиці мистецької освіти спостерігається тенденція фрагментарного використання національних танцювальних форм у професійній підготовці хореографів, що знижує його об'єднуючий та навчально-виховний потенціал.

Аналіз сучасних наукових досліджень засвідчує наявність значного теоретичного доробку, присвяченого проблемі ідентичності, національної

культури та розвитку народного хореографічного мистецтва. Проте питання об'єднуючого потенціалу національно-культурної ідентичності майбутніх хореографів як інтегративного чинника професійного становлення, соціальної єдності та культурної самоідентифікації залишається недостатньо дослідженим і потребує концептуального аналізу.

Таким чином, виникає наукова проблема, що потребує теоретичного обґрунтування ролі національно-культурної ідентичності в процесі професійної підготовки майбутніх хореографів та визначення її об'єднуючих можливостей у сучасному соціально-гуманітарному дискурсі, що зумовлено актуальністю та спрямованістю даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій праці Желанової В. та Матвієнко О. «Національно-культурна ідентичність особистості: сутність та структура» [1] висвітлено макрофеномен національно-культурної ідентичності, що пов'язаний з Я-концепцією й передбачає ототожнення себе і нації. Зазначено головні структурні компоненти, зокрема аксіологічний, когнітивний, емоційно-чуттєвий та праксіологічний, що впливають на формуючий процес особистості. Представлено авторське трактування національно-культурної ідентичності, що віддзеркалює менталітет та культуру українського народу. Визначено взаємозв'язок особистісного й соціального, що є фактором національної об'єднаності.

Бондарева О. у науковій праці «Як нам досліджувати ідентичність?» [2] аналізує концептуальні положення роботи Френсіса Фукуяма «Ідентичність», присвяченої осмисленню феномену ідентичності в умовах сучасних соціокультурних трансформацій. У статті підкреслюється, що поняття «ідентичність» і «політика ідентичності в українському суспільстві набувають специфічного змісту, зумовленого тривалим впливом імперських і радянських практик уніфікації та нівелюванню національної самосвідомості. Автор звертає увагу на те, що сучасні дискусії довкола ідентичності в Україні не обмежуються

лише індивідуальним рівнем, а охоплюють колективний, культурний та політичний виміри, в яких відбувається переосмислення історичної пам'яті, мови, культури та ціннісних орієнтацій.

Важливим аспектом аналізу є акцент на динамічності ідентичності як відкритого процесу, що формується у взаємодії з соціальними викликами та глобальними тенденціями. У цьому контексті ідеї Фокуями Ф. розглядаються як теоретичне підґрунтя для осмислення сучасних українських реалій, де політика ідентичності стає інструментом не лише самовизначення, а й суспільної консолідації.

У статті «Драматургічна візія понівеченої ідентичності у п'єсі Сергія Жадана “Хлібне перемир'я”» [3] твір розглянуто з позиції постколоніальної критики як метафоричну ілюстрацію розмитої української ідентичності, що рельєфно появилася на початку війни 2014 року. Акцентовано, що сучасні українські митці через власні художні практики осмислюють різноманітні аспекти кризи української ідентичності, актуалізованої воєнним та соціокультурним трансформаціями. У дослідженні підкреслено, що митець моделює візію процесу переосмислення української ідентичності як збирання її розпорошених фрагментів, сформованих у різні історичні періоди. Ці фрагменти мають бути скориговані не шляхом апеляції до фіктивних центрів, а через уважну рефлексію внутрішніх криз та інтеграцію досвіду минулого у процес позитивного конструювання нової української ідентичності.

У статті «Українська драматургія і театральний контекст після революції гідності: куди рухаємось і що толеруємо?» [4] проаналізовано вектори розвитку української драматургії і театру після Революції гідності (2014-2021). Увага зосереджена на нових смислах, привнесених подіями Майдану, які формуються довкола процесів становлення нової посттоталітарної та постколоніальної української ідентичності. У статті окреслено численні спроби українського театру вийти з колоніальних наративів і культурних практик та набути власної

ідентифікаційної автономії. Запропонований аналіз створює підґрунтя для критично осмислених міркувань щодо не співвідносності справжньої толерантності з відтворенням колоніальних моделей мислення й художнього висловлювання в сучасному театральному процесі.

У статті «Маріупольська драма: меморативні практики, свідчення, ідентичність, театральний код» [5] проаналізовано драматургічний твір «Маріупольська драма», створений закарпатським драматургом Олександром Гаврошем на основі інтерв'ю з акторами, які вижили після бомбардування будівлі драматичного театру в Маріуполі та нині беруть участь у відродженні українського Маріупольського драматичного театру в Ужгороді. У ході дослідження з'ясовано, що авторіві вдалося повноцінно репрезентувати ключові для української колективної пам'яті дискурси: образ Маріуполя як міста спротиву агресору в умовах повного оточення; війну як сукупність непропрацьованих колективних травм і процес деконструкції наративів, нав'язуваних російською пропагандою; а також формування нової колективної української ідентичності, що витворюється в умовах повномасштабної війни.

Саврасова-В'юн Т. у науковій праці «Нараційна ідентичність як літературознавчий феномен» [6] розкриває сутність поняття «ідентичність», трактуючи його як тотожність і прагнення до внутрішньої єдності між суб'єктом та його уявленням про власне «Я». Автор презентує основні різновиди ідентичності, а також підкреслює ключові проблеми, пов'язані з її теоретичним осмисленням. У статті нараційну ідентичність визначено як динамічний процес формування внутрішньої структури особистості, що ґрунтується на інтерпретації знань про себе та інших у ході рефлексивної діяльності. Особливу увагу приділено усвідомленню й прийняттю власного суб'єктивного досвіду, який осмислюється в контексті особистісної культури та життєвого наративу індивіда.

У статті «Ідентичність у динаміці. Трансформація наративу в літературній казці» [7] автор досліджує зміни наративної структури літературної казки, що

уможлиблює глибше розуміння процесів розвитку ідентичності особистості в реальних життєвих обставинах. У межах дослідження ідентичність визначається як динамічна структура, що впливає на становлення цілісності та зумовлює природу самовизначення людини в процесі вибору ціннісних орієнтацій. Особливу увагу приділено характеристиці ідентичності персонажів залежно від трансформації наративу літературно казки, що дозволяє простежити взаємозв'язок між змінами сюжетно-нاراتивних моделей і еволюцію внутрішнього світу героїв.

У статті «Психологічні детермінанти потенціалу особистості» [8] автор висвітлює теоретико-методологічні засади розроблення структури психологічних детермінант потенціалу особистості. Окреслено складники потенціалу особистості, зокрема спрямованість особистості, соціальний досвід, властивості характеру, результати діяльності. У дослідженні визначено внутрішні та зовнішні детермінанти розвитку потенціалу особистості. До внутрішніх віднесено чинники, пов'язані з природними потенціями людини, її психологічними можливостями у процесі особистісного розвитку, станом здоров'я та рівнем адаптації. Зовнішні детермінанти відображають умови соціального середовища, реакцію особистості на засвоєння соціального досвіду та вплив соціальних відносин, інформаційного простору й професійного середовища.

У статті Гавелі О. «Національно-культурна ідентичність та її ціннісні основи: освіченість, вихованість, моральність і патріотизм українців» [9] визначено основні напрямки патріотичного виховання молоді, серед яких піднесення рівня громадянської та національної свідомості, а також утвердження поваги до культурного й історичного минулого України. Автор висвітлює ключові аспекти формування національно-культурної ідентичності, що ґрунтуються на засвоєнні українських культурних кодів у межах сучасної картини світу. У статті окреслено провідні чинники, які визначають можливість

подолання негативних наслідків «інформаційної війни», зокрема через формування навичок критично-аналітичного осмислення культурно-мистецької продукції, спрямованої на утвердження ціннісних основ національно-культурної ідентичності.

У статті Денисюк Ж. «Українська культурна ідентичність як основа національної стійкості та культурної політики» [10] проаналізовано концепт культурної ідентичності як фундаментального чинника національного самовизначення та його вплив на соціальну згуртованість і державотворчий процес. Авторкою визначено роль національної пам'яті у збереженні та трансформації культурної спадщини в умовах глобалізації та інформаційних викликів. У дослідженні окреслено можливі шляхи зміцнення культурного потенціалу України в умовах сучасних загроз з акцентом на процесі консолідації нації через культуру, мову, традиції, символіку та інші ідентифікаційні маркери. Зазначено, що національна стійкість має не лише психологічний і соціальний, а й вагомий культурологічний вимір, оскільки саме культура визначає способи адаптації суспільства до змін, реагування на виклики та трансляції власної ідентичності наступним поколінням.

Наведені наукові праці формують цілісне теоретико-методологічне підґрунтя дослідження проблеми національно-культурної ідентичності в умовах постколоніальних, посттоталітарних та воєнних трансформацій українського суспільства. У працях, присвячених осмисленню ідентичності як соціокультурного феномену, вона розглядається не як статична характеристика, а як динамічний процес, що формується у взаємодії індивідуального досвіду, колективної пам'яті, культурних практик і суспільно-політичних викликів. Значну роль у цих дослідженнях відіграють концепти політики ідентичності, наративності та постколоніальної картини, які дозволяють осмислювати українську ідентичність крізь призму травматичного історичного досвіду, інформаційної війни та збройної агресії.

Вагоме місце в науковому дискурсі посідають праці, у яких ідентичність аналізується через художні, зокрема літературні й театральні практики. У цих дослідженнях мистецтво постає як простір репрезентації колективних травм, меморативних процесів і переосмислення історичної пам'яті, а нарративні трансформації художніх творів відображають глибинні зміни внутрішньої структури особистості та спільноти. Сучасна українська драматургія й театр фіксують кризу та фрагментацію ідентичності, водночас пропонуючи моделі її реконструкції й конструювання в умовах війни. Доповнюють ці підходи дослідження психологічних і соціальних детермінантів потенціалу особистості, які розкривають чинники адаптації, самовизначення та ціннісного вибору індивіда.

Окремий напрям становлять праці, присвячені національно-культурній ідентичності як основі національної стійкості та культурної політики. У них акцентується роль культури, мови, традицій, символіки, освіти й мистецьких практик у процесах спільної консолідації та протидії деструктивним інформаційним впливам. Водночас більшість досліджень мають переважно загальнотеоретичний або локально-кейсний характер, що зумовлює нестачу комплексних міждисциплінарних підходів, спрямованих на аналіз формування національно-культурної ідентичності в освітньо-мистецькому середовищі.

У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема формування національно-культурної ідентичності студентів-хореографів як майбутніх носіїв і трансляторів культурних кодів у професійній мистецько-педагогічній діяльності. Хореографічне мистецтво, поєднуючи тілесність, образність і символіку руху, виступає потужним засобом інтеріоризації національних цінностей, історичної пам'яті та народних традицій. Проте питання цілеспрямованого формування національно-культурної ідентичності майбутніх хореографів у процесі фахової підготовки досі залишається недостатньо розробленими й систематизованими в науковому дискурсі.

З огляду на це у власному дослідженні використано постколоніальний і нарративний підходи, результати психологічних концепцій потенціалу особистості та аналіз сучасних мистецьких практик як чинників формування колективної пам'яті й ідентичності. Це дозволяє подолати наявні обмеження попередніх робіт і запропонувати комплексне бачення об'єднуючого потенціалу національно-культурної ідентичності студентів-хореографів як динамічного процесу, що відбувається у взаємодії професійної мистецької освіти, культурного середовища та особистісного досвіду. Таким чином, дослідження спрямоване на заповнення наукової ніші між загально теоретичними концепціями ідентичності та їхнім практичним упровадженням у хореографічній освіті, актуалізуючи потенціал мистецтва танцю із об'єднуючим потенціалом української національно-культурної ідентичності в умовах сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному мистецькому середовищі важливими чинниками гармонійного формування фахових компетентностей майбутнього хореографа постають звернення до національної танцювальної культури та усвідомлення її ціннісно-смыслового потенціалу, зокрема в контексті народної української хореографії. Саме національні танцювальні традиції виступають важливим джерелом художнього мислення, професійної свідомості та творчої індивідуальності майбутнього фахівця, забезпечуючи спадкоємність танцювальних традицій і водночас відкритість до сучасної мистецької трансформації. Як зазначає Литвиненко В.: «Чим більш глибинно митець проникає в національні особливості свого народу, тим яскравіше його творчість і зацікавленість нею. Національна концепція творчості – це вивчення себе, свого коріння, своєї основи існування на батьківській землі. Це усвідомлення себе як феномена морального і духовного...» [11, с. 13].

Важливим аспектом дослідження є об'єднуючий потенціал національно-культурної ідентичності в межах навчально-виховного процесу, що зумовлює потребу цілісного формування особистості студента-хореографа як носія

національних цінностей, активного учасника культурного діалогу та транслятора традицій у сучасний соціокультурний простір. Усвідомлення спільних національно-культурних орієнтирів сприяє згуртуванню студентського середовища, формуванню відчуття приналежності до національної культури та розвитку відповідальності за її збереження і розвиток. Як наголошує Бігус О.: «Український народний танець як поліфункціональне явище виступає одночасно потужним засобом ідеологічного виховного впливу, але передовсім світоглядного, художньо-естетичного» [12, с. 41].

Підходи до формування національно-культурної ідентичності студентів-хореографів ґрунтуються передусім на процесах особистісної самоідентифікації, що передбачають усвідомлення власної культурної належності, прийняття національних традицій і їх творче переосмислення. Така ідентичність відрізняється персональною унікальністю, динамічністю та здатністю до трансформації, що дає змогу майбутньому хореографу не лише зберігати танцювальні традиції, а й адаптувати їх до сучасного художнього контексту, забезпечуючи безперервність і актуальність народного українського танцю. Як засвідчує Климчук І. «Народно-сценічний танець тісно пов'язаний із системою фольклорної образності, фактично є найприроднішим сценічно-хореографічним транслятором української етнокультурної ідентичності, чинником формування національної ідентичності» [13, с. 55].

Показовим прикладом формувально-трансформаційних процесів у сфері національно-культурної ідентичності є діяльність хореографічного колективу «Либідь» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Творчий процес колективу спрямований на занурення майбутніх хореографів у народні танцювальні традиції, які через систему національних культурних кодів розкривають багатовимірний потенціал української культури та сприяють формуванню особистості як носія й транслятора культурних сенсів у сучасному мистецькому середовищі.

Актуальність діяльності творчого колективу зумовлена соціокультурними викликами, що сформувалися внаслідок пострадянського періоду й дотепер відчутно проявляються в культурних орієнтаціях сучасної молоді. Одним із таких викликів є відчуження від народних традицій і національного мистецтва, що стало результатом невчасно сформованого ціннісного ставлення до національної культури у підростаючого покоління. Це зумовило поверхове, а подекуди й знецінювальне сприйняття автентичних мистецьких форм, зокрема народної хореографії, яка нерідко розглядається частиною студентської молоді як застаріле та неактуальне явище, нібито не відповідне запитам сучасності.

Зазначена тенденція чітко проявляється на початковому етапі фахової підготовки майбутніх хореографів, коли студенти першого курсу демонструють відчуження або навіть спротив щодо опанування національної танцювальної культури. Причину такого ставлення доцільно вбачати у тривалому впливі радянської, а згодом і російської пропагандистської риторики, яка системно нівелювала значення українських народних традицій, протиставляючи їм так звані «сучасні» танцювальні форми. У такий спосіб народна хореографія штучно маркувалася як архаїчна, неактуальна та несумісна з молодіжною культурою, що призвело до розриву між поколіннями та втрати живого зв'язку з національним танцювальним корінням.

У сучасних умовах наслідки цієї риторики трансформувалися у своєрідний протест молоді проти опанування народних танцювальних традицій, що створює загрозу втрати української культурної самобутності та послаблює процес формування національно-культурної ідентичності майбутніх хореографів. Саме тому актуалізується потреба цілеспрямованої педагогічної та мистецької роботи, спрямованої на подолання сформованих стереотипів і відновлення ціннісного ставлення до народної хореографії як невичерпного джерела культурної спадщини.

У цьому контексті створення хореографічного колективу «Либідь» при Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка стало відповіддю на окреслені виклики та спробою компенсувати наявні прогалини у формуванні національно-культурної ідентичності студентів-хореографів. Діяльність колективу спрямована на занурення молоді в народні танцювальні традиції через художню практику, емоційне переживання та творче осмислення національних культурних кодів. Учасники колективу демонструють свою виконавську майстерність на концертних майданчиках Києва, водночас утверджуючи переконання, що народний танець є невичерпним джерелом не лише національної спадщини, а й сучасних хореографічних інтерпретацій.

Таким чином, сучасний український танець має народжуватись з національного коріння, адже лише за цієї умови він здатен зберігати культурну тяглість, продукувати нові художні сенси та виконувати об'єднавчу функцію у формуванні національно-культурної ідентичності студентів-хореографів. Через свідоме звернення до народної хореографічної спадщини майбутні фахівці не лише опановують професійні компетентності, а й стають носіями національних танцювальних традицій та активними творцями сучасного українського мистецького середовища.

Подолання відчуження студентів-хореографів від народних танцювальних традицій потребує створення спеціально організованих педагогічних умов у процесі фахової підготовки. Передусім ідеться про цілеспрямовану інтеграцію національної хореографічної спадщини в освітній простір не лише на рівні технічного опанування танцювальних рухів, а й через усвідомлення їхнього символічного, історичного та ціннісного змісту. Такий підхід сприяє формуванню емоційно-ціннісного ставлення до народного танцю як носія національної пам'яті та культурної ідентичності.

Важливою педагогічною умовою є створення творчого середовища, у якому студент має можливість не пасивно відтворювати традиційні зразки, а

інтерпретацію їх у сучасному художньому контексті. Залучення студентів до діяльності творчих ансамблів, зокрема хореографічного колективу «Либідь» при Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, забезпечує практичну реалізацію принципу єдності традицій та інновацій. Саме у процесі сценічної діяльності, репетиційної діяльності та концертної практики формується відчуття приналежності до спільної культурної справи, що має виразний об'єднуючий потенціал.

За словами Гавелі О. «Національно-культурна ідентичність розглядається нами як спільне усвідомлення українською нацією цінності власних традицій, освіти, культури і мови, що підкріплюється патріотичним почуттям приналежності до однієї держави або однієї нації..» [9, с. 22].

У контексті дослідження об'єднуючого потенціалу національно-культурної ідентичності студентів-хореографів важливим аспектом навчально-виховного процесу постає чітке осмислення та розв'язання базових понять фахової підготовки, зокрема змісту і функцій хореографічного мистецтва як культурно значущого феномена. Професійна освіта майбутнього хореографа має спиратися не лише на опанування технічних і виконавських навичок, а й на глибоке пізнання національних культурних традицій як основи професійної самоідентифікації. Як стверджує Саврасова-В'юн Т.: «Проблема визначення ідентичності передбачає розвиток самосвідомості, рефлексії, формування самооцінки, розуміння впливу досвіду на становлення особистості, усвідомлення цінностей, переконань і прагнень» [7, с. 268].

Пріоритетним завданням підготовки фахівця є опанування національної танцювальної спадщини, адже спеціаліста у галузі хореографії, який не володіє мистецтвом танцю власного народу, складно вважати висококваліфікованим професіоналом, особливо в умовах здобуття вищої освіти. Знання й розуміння національної хореографічної культури забезпечує не лише фахову компетентність, а й формує світоглядні орієнтири, сприяє розвитку культурної

відповідальності та усвідомленню своєї ролі як носія й транслятора мистецьких цінностей. Як зазначають науковці Желанова В та Матвієнко О. «Структура національно-культурної ідентичності містить аксіологічний компонент, що базується на національній ідеї; когнітивний компонент, що відбивається в національному інтелекті; емоційно-чуттєвий компонент, що ґрунтується на почуттях-цінностях – “Я-Українець” – “Ми -Українці”...» [1, с. 20].

Високопрофесійний випускник закладу вищої освіти покликаний інтегрувати набуті знання у сучасний мистецький простір, сприяти популяризації національного хореографічного мистецтва як в Україні, так і за її межами, виступаючи посередником між традицією та сучасними творчими практиками. У цьому контексті національно-культурна ідентичність набуває об'єднуючого значення, вона консолідує академічну спільноту, зміцнює міжкультурний діалог і формує підґрунтя для творчої самореалізації майбутніх фахівців. Як влучно зазначає Василенко К. «Український народний танець – невичерпне джерело нових ідей і тем, а з цими й нової лексики для її відтворення» [14, с. 11].

З огляду на це, одним із ключових завдань професійної підготовки студентів-хореографів має стати системне й цілеспрямоване формування національно-культурної ідентичності як складника освітнього процесу. Така робота передбачає інтеграцію відповідного змісту в навчальні дисципліни, а саме «Зразки українського народно-сценічного танцю», «Стилізація українського народного танцю» та ін. Окрім практичної виконавської діяльності варто запроваджувати дослідницькі проекти та мистецьку комунікацію із провідними діячами мистецтв, що забезпечує усвідомлення студентами власної культурної приналежності та її значення для професійної освіти.

Не менш значущою умовою є акцент на рефлексивній складовій навчання, яке передбачає осмислення студентами власного ставлення до національної культури, подолання стереотипів та усвідомлення ролі хореографа як носія й транслятора культурних танцювальних традицій. Поєднання практичної,

теоретичної та рефлексивної роботи створює підґрунтя для глибокого засвоєння національних цінностей і формування стійкої національно-культурної ідентичності. Як зазначили Кіндратець О. та Сергієнко Т.: «...національна ідентичність відносить до тих наукових проблем, які не втрачають своєї актуальності, оскільки від неї значною мірою залежить безпека, стабільність, збереження незалежності держави та її розвиток» [15, с. 79].

Висновки. Отже, формування національно-культурної ідентичності студентів-хореографів є складним багатограним процесом, що безпосередньо пов'язаний із подоланням наслідків пострадянського культурного відчуження та відновленням ціннісного зв'язку з національною танцювальною спадщиною. Народна хореографія у цьому контексті постає не як архаїчний рудимент, а як потужне джерело художнього мислення, професійного зростання та культурної самоідентифікації майбутнього фахівця.

Об'єднуючий потенціал національно-культурної ідентичності виявляється у здатності згуртувати студентське середовище навколо спільних цінностей, формувати почуття культурної приналежності та відповідальності за збереження й розвиток національних традицій. Досвід діяльності хореографічного колективу «Либідь» засвідчує, що системна художня педагогічна робота, зорієнтована на творче осмислення народних танцювальних традицій, ініціює трансформаційні зміни у ставленні студентів до національної культури та активному включенню її елементів у сучасний хореографічний процес.

Таким чином, національно-культурна ідентичність студентів-хореографів постає важливим чинником не лише професійної підготовки, а й консолідації молоді як носія і творця сучасної української культури. Усвідомлене звернення до народних танцювальних традицій забезпечує тяглість культурного розвитку та відкриває перспективи для формування сучасного українського танцю, глибоко вкоріненого у національній культурі й водночас відкритого до творчих інновацій.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні процесів формування національно-культурної ідентичності студентів-хореографів у різних освітньо-мистецьких контекстах, зокрема шляхом лонгitudного аналізу динаміки їхніх ціннісних орієнтацій і ставлення до народної хореографії впродовж фахової підготовки. Актуальним є також порівняльне дослідження педагогічних моделей інтеграції національної танцювальної спадщини в освітній процес різних закладів вищої мистецької освіти. Окрему наукову цінність становить аналіз творчого синтезу народної хореографії з сучасними танцювальними практиками як чинника формування нових форм художньої та професійної ідентичності майбутніх хореографів, а також дослідження впливу танцювальних практик на розвиток громадянської позиції та культурної згуртованості студентської молоді.

Список використаних джерел

1. Желанова В., Матвієнко О. Національно-культурна ідентичність особистості: сутність і структура. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*, 2022. 1 (49). С. 17-20. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/49.1.3>
2. Бондарева О. Як нам досліджувати ідентичність? *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*, 2021. (17), 84–87. DOI: <https://doi.org/10.28925/2412-2475.2021.17.11>
3. Бондарева О. Драматургічна візія понівеченої ідентичності у п'єсі Сергія Жадана «Хлібне перемир'я». *Південний архів. Філологічні науки (LXXXVI)*, 2021. С. 6-16. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2021-86-1>
4. Бондарева О. Українська драматургія і театральний контекст після Революції Гідності: куди рухаємося і що толеруємо? *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*, 2021. (18), 6–12. DOI: <https://doi.org/10.28925/2412-2475.2021.18.1>

5. Бондарева О. Маріупольська драма: меморативні практики, свідчення, ідентичність, театральний код. *Вісник Маріупольського державного університету серія: філологія*, 2023. (28). С. 32-57. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45754/>
6. Саврасова-В'юн Т. Нараційна ідентичність як літературознавчий феномен. *Закарпатські філологічні студії*, 2023. (32(2)). с. 154-158. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48552/>
7. Саврасова-В'юн Т. Ідентичність у динаміці. Трансформація наративу в літературній казці. *Синопсис: текст, контекст, медіа*, 2024. 30(4), 268–277. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2024.4.5>
8. Саврасова-В'юн Т. Психологічні детермінанти потенціалу особистості. *Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти» серія «Соціальні та поведінкові науки»*, 2022. 19 (48). С. 46-61. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41003/>
9. Гавеля О. Національно-культурна ідентичність та її ціннісні основи: освіченість, вихованість, моральність і патріотизм українців. *Культура і сучасність*, 2018. № 1. С. 20–26. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
10. Денисюк Ж. Українська культурна ідентичність як основа національної стійкості та культурної політики *Культурологічний альманах*, 2025. Вип. 1(13). С. 309-315. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua>
11. Литвиненко В. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтерпрес, 2007. 468 с.
12. Бігус О. Народно-сценічна хореографія Прикарпатського регіону : монографія. Київ : Ліра-К, 2015. 182 с.
13. Климчук І. Українське хореографічне мистецтво 1950–1980-х років як чинник формування національної ідентичності : дис. ...канд. мистецтвознав. : 26.00.01 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021. 198 с.

14. Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю : 3-те вид. Київ : Мистецтво, 1996. 496 с.

15. Кіндратець О., Сергієнко Т. Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*, 2023. № 35-36. С. 78–89. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-78-89>